

indessen मकीयते st. मक्यतः gestanden haben kann). मरुत इन्द्रमभितः परिचक्रौ दुर्मक्यतः Çat. Br. 2, 3, 20. आत्मानमेवेकं मक्यन् KĀND. UP. 8, 8, 4. मक्यत्येष (= पूजयति Schol.) लोकांश्च मरुश्चर इति स्मृतः (so ed. Bomb.) MBh. 7, 9616. यौवनानि मक्यसि du erweckst Jugendkraft KAUC. 46. Roth, Zur L. u. G. d. W. 31. घ्राय घ्रायधीर्मक्यति TBh. 3, 2, 8, 3. देवेभिर्मक्या गिरः RV. 3, 24, 4. दृढि भागं तन्वाइ येन मामकः 100mit du uns erfreust 2, 17, 7. Auch med.: विप्रोसो घृष्टि मक्यत् चित्तिभिः 3, 3, 8. 25, 5. को न्वत्र मरुतो मामके वः 1, 163, 13. — 2) verehren, feiern, hoch in Ehren halten: गोपतारं न निधीनां मक्यति मरुश्चरं विबुधाः Spr. 9. तौ नासत्यावाञ्छिनां वां मरुके (= पूजये Schol.) ऽहं स्रजं च यौ विभधः पुष्करस्य MBh. 1, 734. मरुति geehrt, gefeiert, verehrt, hoch in Ehren gehalten, hoch in Ehren stehend bei (gen.); von Personen und Sachen: जयश्रीविन्यस्तेर्मरुत इव मन्दारकुसुमैः (भुजदण्डो मुञ्जितः) Gtr. 11, 34. पुरोधस्य Ragh. 11, 49. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 12, Cl. 47. अग्र्यगार Ragh. 5, 25. Kīa. 5, 7. Ind. St. 8, 383, 4. Verz. d. Oxf. II. 225, a, 35. सततं मरुतो (मरुति die neuere Ausg.; कृतिनेष्टमुखदानेन पुक्तः मरुति Schol.) HARIV. 7200. वृत्तं हि मरुतिं सताम् KUMĀRAS. 6, 12. Kīa. 5, 24. रामं BHATT. 10, 2. NALOD. 4, 28. Vgl. मर्त्य. — 3) med. sich ergötzen, sich freuen an (instr. oder acc.): स त्वं सुप्रतिता वीतरुच्ये अद्भुत प्रशस्तिर्मरुत्यसे दिवे दिवे RV. 6, 15, 2. पुरोऽश्वमाकुतं मामकस्व नः 3, 32, 6. समिद्धं घ्रावाधे मा-मकान् उक्ययत्र ईडो गृहीतः etwa munter, erregt (von kochender Flüssigkeit) VS. 17, 55. Hierher wäre sonach auch das unter 1. मरु caus. aufgeführte Citat P. 6, 1, 7. Vārtt. 4. Sch. zu stellen, welches eine v. l. zu dieser Stelle ist. तथैवाविमना मरुत्वा (= पूजयित्वा Schol.) कपालमभ्युद्धार्य भोक्तुमैच्छत् MBh. 3, 13326. dat. inf. मरुत्वे zur Freude, zum Ergötzen: प्र वो मरु मरु नमो भरधम् RV. 1, 62, 2. कृतं चिदेनः सं मरुके दशस्य 3, 7, 10. मा नः सेतुः सिषेद्यं मरुके वृणक्तु नस्परि 8, 56, 8. इमानि वा भागधेयानि सिमन्त इन्द्रावरुणा प्र मरुके सुतेषु वाम् VALAKH. 11, 1. प्र ते मरुके संस्वति भरे मतिम् TBh. 2, 5, 4, 6 (Comm. als voc. sg.; vgl. RV. 4, 102, 1). रातिं सत्पतिं मरुके (= पूजयामि MAULOU.) संवितारमुप ह्वये VS. 22, 13. — Vgl. मकीय, मख, 1. मरु, मरुनीय, मरुयाय, मरुय्य, 1. 2. मरुस्. मरुयाय, 1. मरु.

— आ med. ergötzt oder gefeiert werden: बह्वृत्पतिर्नो मरु (3. sg.)

आ संखायः RV. 7, 97, 2. = आदत्ते Śāṅ.

— सम् 1) freudig anregen, anfeuern: अग्रिं समिद्धं समधराय सदमि-न्यक्षम् RV. 7, 2, 3. — 2) verherrlichen, feiern: सम् वो यज्ञं मरुत्यममोभिः RV. 7, 42, 3. 61, 6. — In Betreff von सं मरुके RV. 1, 94, 1 und सं मरुके 111, 3 s. u. हि mit सम् und oben unter 1. अरु mit सम्.

2. मरु (= 1. मरु) subst.; davon dat. मरुत्वे als infin. s. u. 1. मरु 3.

3. मरु 1) adj.; मरुत्वे dat., मरुत्वे gen. abl. sg. und acc. pl., मरुत्वे instr.; f. मरुती gaṇa गौरादि zu P. 4, 1, 44 (von मरु). a) gross; gewaltig; mächtig, reichlich: तत्र RV. 7, 28, 3. नृणां 30, 1. प्रुत्क 82, 7. अयम् 4, 23, 1. उति 3, 1, 19. माया 5, 83, 5. 6. स्वस्ति 6, 37, 6. सुमति 7, 24, 6. सुप्रति 2, 33, 8. प्रणीति 6, 43, 3. 4. अभिशस्ति 10, 30, 7. सौभाग 3, 16, 1. राधम् 1, 139, 6. शवस् 6, 34, 2. रे 43, 80. 1, 127, 11. प्रूर 153, 1. वीर 6, 32, 1. वृत्र 8, 82, 7. देवाः 3, 7, 9. 54, 8. Indra 1, 53, 1. 7, 24, 5. 31, 10. Ushas 1, 48, 14. 4, 14, 3. भूमि 3, 30, 9. पृथिवी 1, 131, 1. 4. द्यौः 22, 13. 100, 1. रजस् 6, 10. इषः 2, 34, 8. 3, 22, 4. 30, 18. स्रत 2, 23, 17. 6, 49, 15. अवनि 1, 140, 5. 4, 19, 6.

V. Theil.

घ्रायः 6, 37, 4. 8, 3, 10. 6, 16. मरुतो अर्भस्य वसुनो विभागे 7, 37, 3. 1, 124, 6. त्राता न इन्द्र एनंसा मरुश्चित् 7, 20, 1. मरुता नमसा 6, 52, 17. 7, 12, 1. मनसा 1, 163, 2. 6, 40, 4. VS. 22, 11. नवया मरुता (also fem.: möglich, dass hier मरुता gestanden hat) गिरा RV. 2, 24, 1. Hierher dürfte मरुताम् als gen. pl. zu ziehen sein: मरुताम् एवः शवसा ववतिथ्य der Grossen etwa so v. a. der Götter RV. 2, 24, 11. मरुताम् एवमवसे यज्ञधम् 6, 29, 1. मरुते मरुतामनीकम् 4, 3, 9. 9, 109, 7. — b) alt, bejahrt: पितरु RV. 1, 71, 5. 6, 20, 11. 3, 48, 2. मातरु 5, 41, 15. 47, 1. 6, 66, 3. In beiden Verbindungen wäre aber auch die erste Bedeutung möglich. मरुते युवानमा दधुः 9, 9, 5. 1, 53, 10. 91, 7. — 2) f. मरुती a) die Erde (vgl. उर्वी, पृथ्वी, भूमि) NAIGH. 1, 1. AK. 2, 1, 3. H. 936. an. 2, 601. MED. h. 7. HALĀ. 2, 1. अखिला, सर्वा, कृत्स्ना M. 9, 67. MBh. 3, 2648. SUND. 2, 9. R. 1, 63, 26. VID. 337. अकम्पयन्मरुतीम् MBh. 1, 1165. 1184. मरुती लवणाञ्जलं च सागारम् 1185. सागरात्ता R. 1, 5, 1. चतुरस्रं ÇĀK. 93. SŪNJAS. 4, 4. 6. DAÇAK. in BENF. Chr. 179, 6. देवताभ्यां गङ्गामरुतीभ्याम् UTTARARĀMA. 127, 19. Erdboden: तिलैश्च विकिरेन्मरुतीम् M. 3, 234. शिरसा च मरुती ययौ R. 1, 9, 67. R. 1, 10. MEGH. 11. त्रिगुणा समा न सुषिरा च Boden, Grund, Land VARĀH. BRH. S. 53, 88. 97. 54, 28. 54. 94. 93, 10. °प्रदान Spr. 1369. M. 4, 233. Land so v. a. Reich RAGH. 10, 29, 12. 7. Erde als Stoff M. 7, 70. MBh. 2, 1393. गन्धात्मिका Verz. d. Oxf. H. 226, a, No. 534. — b) Basis eines Dreiecks oder einer anderen Figur COLBR. Alg. 69. — c) du. Himmel und Erde NAIGH. 3, 30. RV. 1, 80, 11. 139, 1. 4, 36, 1. 7, 33, 1. 3, 33, 20. — d) nach Śāṅ. so v. a. लोक, also etwa Räume: त्रिगुणा मरुतीरुपरस्तस्युरत्या गृहा दे निरुक्तिर्दर्शयौ RV. 3, 56, 2. Hierher liesse sich vielleicht ziehen 5, 44, 6. 8. 59, 4. 10, 134, 1. — e) Heerschaar: कर्ह मरुतीरुधृष्टा अयस्य तविषीः RV. 8, 53, 10. सं यन्मरुती मिथ्वी स्पर्धमाने तनूराचा प्ररसाता यतेति 7, 93, 5. सन्निधे मरुतीनाम् 3, 1, 12. — f) Kuh NAIGH. 2, 11. GĀṬAN. im ÇKDra.: vgl. मरुती गौः RV. 4, 41, 5. 10, 133, 7. पृथ्वीरुकी 7, 36, 4. VS. 4, 3. 8, 42. 43. — g) pl. Flüsse, Gewässer: सृजो मरुतीरुन्द्र या अर्पिन्वः RV. 2, 11, 2. Vielleicht auch 5, 43, 3. 9, 102, 1. — h) Hingstha repens Roxb. TRIK. 2, 4, 31. — i) ein best. Metrum, 4 Mal ~ COLBR. Misc. Ess. II, 138 (II, 2). — k) N. einer neben Idā und Sarasvatī, an der Stelle der Bhārati genannten Gonie, RV. 1, 13, 9 (Śāṅ. zu d. St.). 9, 3, 8. NAIGH. 1, 11. — l) N. pr. eines Flusses MED. H. an. LIA. I. 84. HIOUEN-TSANG II, 3. 155. MBh. 3, 14230. HARIV. 12828 (neben कालमरुती). LANGL. I, 308. VP. 185. N. 80. MĀRK. P. 37, 19. — Vgl. 2. मरु, मरुन्, मरुत्, 3. मरुस्. मरुता, मरुता-मरु, 2. मरुति, मरुत्ति, मरुत्ति, मरुत्तिन्, मरुत्तिष, मरुत्तिष्ठ, मरुत्तिषम्, मरुत्तिष्य.

1. मरुत् (von 1. मरु) m. UśéVAL. zu UṇĀDIS. 4, 188. 1) Feier, Fest AK. 1, 1, 2, 38. 3, 4, 22, 211. H. 1308. an. 2, 600. MED. h. 7. ये पूजयिष्यति मरुत् मम (Indra spricht) MBh. 1, 2356. इन्द्र° 2361. मरुत्तस्य मरुतागिरिः 14, 1763. fg. HARIV. 3791 (मख die neuere Ausg.). मरुते सुरेशमर्चति 3806. 3864. मरुतो ऽयं यस्य (धनुषः) वर्तते 4502. प्रीतो मरुतेन मयवान् VARĀH. BRH. S. 43, 9. ÇĀC. 6, 19. NALOD. 2, 9. Vgl. काम°, धनुर्मरुत्. ब्रह्म°. — 2) Opfer ÇĀBDAR. im ÇKDra. — Vgl. मख und 1. मरुस्.

2. मरुत् (= 3. मरु) 1) adj. gross, reichlich NAIGH. 3, 3. तमिदं कृत्विष्या समानमितमिन्मरुत्ते वृणति RV. 10, 91, 8. 1, 146, 5. वाजाः 8, 81, 8. देव 1, 187, 6. 4, 38, 3. Varuṇa 9, 73, 3. कृतानि 2, 11, 6. 13, 1. 3, 34, 6. ता तू तं इन्द्र मरुतो मरुति प्रवाच्या Grösssthaten 4, 22, 5. 6, 72, 1. वीर्याणि 3, 46, 1. अ-